

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 29.6.2018
COM(2018) 506 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o uplatňování nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne
21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii a o
uplatňování povolených odchylek**

{SWD(2018) 354 final} - {SWD(2018) 355 final}

1. Úvod

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii (dále jen „nařízení ESA 2010“¹) obsahuje dvě ustanovení upravující požadavky na podávání zpráv:

- Ustanovení čl. 6 odst. 3 stanoví, že:

„Po konzultaci Výboru pro Evropský statistický systém předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě nejpozději do 1. července 2018 zprávu o uplatňování povolených odchylek, aby se zjistilo, zda jsou nadále odůvodněné.“

- Článek 12 stanoví, že:

„Přezkum

Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě do 1. července 2018 a poté každých pět let zprávu o uplatňování tohoto nařízení.

Tato zpráva mimo jiné zhodnotí:

- a) kvalitu údajů v národních a regionálních účtech;*
- b) účelnost tohoto nařízení a procesu sledování uplatňovaného u ESA 2010 a*
- c) pokrok týkající se dostupnosti údajů o podmíněných závazcích a údajů ESA 2010.“*

Tato zpráva splňuje oba požadavky. Jsou k ní připojeny dva pracovní dokumenty útvarů Komise, které přinášejí podrobnější informace a analýzy.

Oddíl 2 této zprávy obsahuje další souvislosti o cílech ESA 2010 a způsobech jeho použití. Oddíl 3 se zabývá prováděním nařízení se zaměřením na body požadované ve výše zmíněném čl. 6 odst. 3 a článku 12. Oddíl 4 obsahuje závěr.

2. Souvislosti

Evropský systém národních a regionálních účtů (dále jen „ESA 2010“) je mezinárodně porovnatelný účetní rámec EU pro systematický a podrobný popis hospodářství. ESA 2010 byl zveřejněn v nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 ze dne 21. května 2013. Poprvé byl použit na údaje předávané Komisi od 1. září 2014; od tohoto data zasílají členské státy údaje Eurostatu podle pravidel ESA 2010.

ESA 2010 se od předchozího systému ESA 95² liší, pokud jde o rozsah i pojetí, přičemž tyto odlišnosti odrážejí poslední vývoj v oblasti měření moderních ekonomik, pokrok v metodickém výzkumu a potřeby uživatelů. Struktura ESA 2010 je v souladu s celosvětovými platnými zásadami národního účetnictví stanovenými v Systému národních účtů z roku 2008

¹ Úř. věst. L 174, 26.6.2013, s. 1.

² Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství (Úř. věst. L 310, 30.11.1996, s. 1).

(SNA 2008³). Eurostat zveřejnil na podporu provádění ESA 2010 několik manuálů a příruček⁴.

Národní účty jsou zdrojem celé řady klíčových hospodářských ukazatelů pro tvorbu politik a hospodářské analýzy akademických, vládních a mezinárodních institucí. Nejčastěji používaným měřítkem celkové velikosti určitého hospodářství je hrubý domácí produkt (HDP), zatímco ukazatele z něho odvozené, jako je HDP na obyvatele, nacházejí široké uplatnění při srovnávání hmotné životní úrovně nebo při sledování hospodářské konvergence či divergence uvnitř EU.

Jednotlivé složky HDP a související ukazatele, jako je produkce, dovoz a vývoz, domácí spotřeba či investice (v soukromé a veřejné sféře), jsou navíc zdrojem cenných poznatků o hlavních hybných silách hospodářské činnosti, a představují tak základ, z něhož může vycházet tvorba koncepce, sledování a hodnocení konkrétních politik EU.

Údaje sestavené na základě ESA 2010 se využívají i pro některé správní účely, jako je stanovování výše příspěvků jednotlivých členských států do čtvrtého vlastního zdroje EU (podle hrubého národního důchodu⁵), postup při nadměrném schodku a postup při makroekonomické nerovnováze (viz také oddíl 3c).

Nařízení ESA 2010 stanoví:

- a) metodiku pro společné standardy, definice, klasifikace a účetní pravidla, která se použijí při sestavování účtů a tabulek na srovnatelném základě pro potřeby EU (příloha A nařízení);
- b) program (stanovený v příloze B nařízení) určující lhůty, v nichž členské státy předávají Eurostatu účty a tabulky sestavené podle metodiky vymezené v příloze A.

Eurostat zveřejní údaje, které mu byly předány v souladu s přílohou B, na svých internetových stránkách a doplní k nim souhrnné ukazatele pro EU a pro eurozónu.

3. Provádění nařízení

a) Dostupnost údajů o národních a regionálních účtech

Nařízení ESA 2010 ukládá členským státům povinnost poskytovat údaje stanovené v příloze B tohoto nařízení. Článek 6 nařízení umožnil členským státům požádat do 17. října 2013 o dočasné odchylky z požadavků týkajících se předávání údajů podle ESA 2010. Tento oddíl zprávy se zabývá vývojem dostupnosti údajů v členských státech a přináší výsledky analýzy povolených odchylek.

Dostupnost údajů podle požadavků ESA 2010

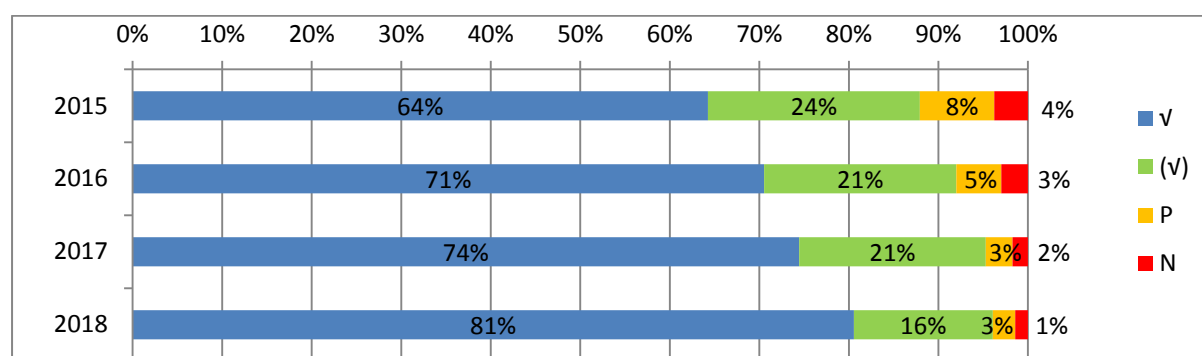
³ <http://unstats.un.org/unsd/nationalaccount/docs/SNA2008.pdf>

⁴ Viz <http://ec.europa.eu/eurostat/web/esa-2010/manuals-guidelines>, kde je uveden jejich seznam.

⁵ Hrubý národní důchod (HND) stanovený na základě ESA 2010 se nejprve převede na normy podle ESA 95 (viz oddíl 3c).

Komise (Eurostat) pravidelně posuzuje, zda je dostupnost údajů členských států v souladu s požadavky ESA 2010. Podkladová analýza zahrnuje posouzení úplnosti údajů a v omezené míře též včasnosti. Posouzení bylo provedeno v říjnu 2015, v dubnu 2016, v únoru 2017 a v lednu 2018. Lze konstatovat, že dostupnost údajů se v období od října 2015 do ledna 2018 jednoznačně zlepšila: zatímco v roce 2015 nemělo nedostatky 64 % tabulek předaných členskými státy a 4 % zaslaných tabulek vykazovalo závažné problémy, v roce 2018 bylo bez nedostatků 81 % tabulek a závažné problémy byly zjištěny u 1 % tabulek (viz obr. 1).

Obr. 1: Dostupnost údajů u 22 tabulek⁶ programu předávání údajů podle ESA 2010 (říjen 2015 až leden 2018) v EU a Norsku

	Dodání úplných údajů. Tím se rozumí to, že členské státy poskytují veškeré stanovené údaje. Tabulky obsahují pouze nezávažné a nepřilíš časté nedostatky.
	Dodání téměř úplných údajů. Tabulky mají nečetné nebo nezávažné nedostatky, důležité ukazatele jsou v nich ale obsaženy.
	Dodané údaje obsahují nedostatky týkající se důležitých ukazatelů nebo obsahují větší počet méně důležitých ukazatelů.
	Dodané údaje obsahují závažné nedostatky nebo nebyly dodány žádné údaje.

Odchyly a jejich vývoj v průběhu času

Po pečlivém posouzení předem vymezených kritérií přijala Komise prováděcí rozhodnutí 2014/403, jímž povolila 888 dočasných odchylek pro 27 členských států⁷. Kontrolní úřad ESVO udělil dalších 145 odchylek pro Norsko a Island.

Jelikož odchylky od požadavků na předávání údajů omezují dostupnost těchto údajů, a mají tak nepříznivý dopad na zájmy uživatelů, Eurostat pravidelně sleduje stav povolených odchylek a ověřuje, že členské státy dodržují termíny ukončení platnosti těchto odchylek. Na konci roku 2015, 2016 a 2017 proběhlo rozsáhlé sledování. Pro účely tohoto procesu

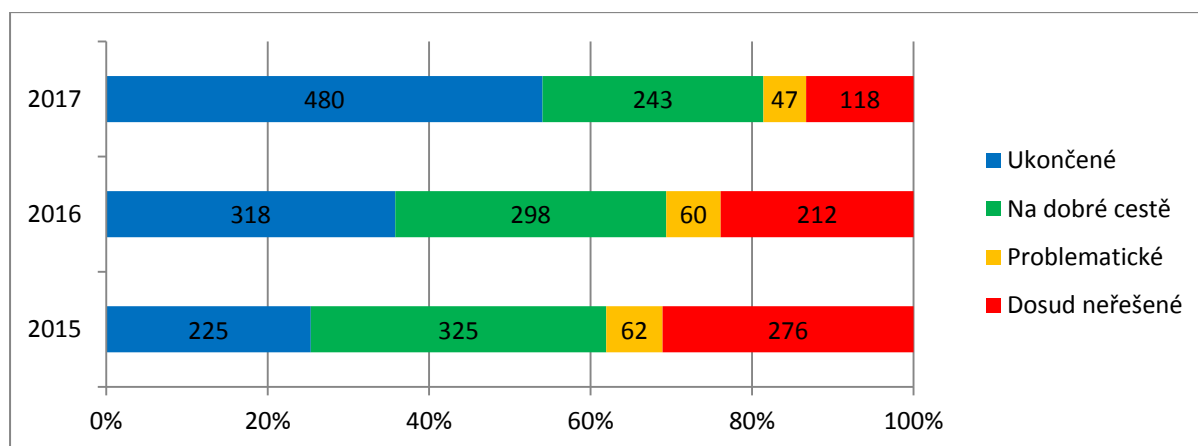
⁶ Předávání údajů pro dodatečnou tabulku (Tabulka 29 – Nabyté penzijní nároky k danému datu v systému sociálního pojištění) začalo být povinné až od konce roku 2017. Na tuto tabulku proto nebyl brán při posuzování zřetel.

⁷ Prováděcí rozhodnutí Komise 2014/403/EU ze dne 26. června 2014, kterým se členským státům povolují odchylky ohledně předávání statistik podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 o Evropském systému národních a regionálních účtů v Evropské unii (Úř. věst. L 195, 2.7.2014, s. 1).

sledování byly všechny odchylky rozděleny do čtyř kategorií: „ukončené“, „na dobré cestě“, „problematické“ a „dosud neřešené“.

V období od konce roku 2015 do konce roku 2017 se počet odchylek kategorií „na dobré cestě“ nebo „ukončené“ ve všech členských státech zvýšil nebo zůstal neměnný. U všech 28 členských států můžeme sledovat jednoznačný posun od dosud neřešených odchylek (pokles z 31 % na 13 %) k ukončeným odchylkám (nárůst z 25 % na 54 %) – viz obr. 2.

Obr. 2: Současný stav odchylek (od konce roku 2015 do konce roku 2017) v celé EU

Prověřování povolených odchylek

Jak je uvedeno v čl. 6 odst. 3 druhém pododstavci nařízení ESA 2010, Komise v této zprávě posuzuje, zda odůvodnění pro odchylky poskytnuté členskými státy v roce 2013 jsou stále platná. Eurostat za tímto účelem vydal dotazník, v němž měly členské státy uvést, zda jejich odchylky jsou:

- stále platné (v takovém případě mohou zůstat beze změny),
- částečně platné (jeden nebo více aspektů odchylek se musí změnit) nebo
- již nejsou platné (odchylky je možné zrušit, protože bylo nalezeno řešení a poskytování údajů je zajištěno).

Na základě výsledků tohoto dotazníkového šetření lze dospět k závěru, že většina členských států vyřešila řadu problémů, které si původně vyžádaly použití odchylek, již v předstihu před rokem uplynutí doby platnosti odchylky. Z celkového počtu 365 odchylek povolených členským státům EU, jejichž platnost měla skončit v roce 2018, 2019 nebo 2020, jich zůstává v platnosti 67 %, tj. 244 odchylek, které mohou zůstat beze změny.

V případě 27 % odchylek (98 odchylek – všechny mohou být ukončeny, protože údaje byly již v předstihu před uplynutím doby jejich platnosti dodány) je odůvodnění již neplatné.

U poměrně omezeného množství odchylek (23, tj. 6 %) je odůvodnění platné částečně. Jedná se o odchylky, u nichž je možné zúžit jejich rozsah, například tak, že se z odchylky vypustí proměnné, zkrátí sledované období, stanoví dřívější první rok předání údajů atd.

Vzhledem k výsledkům tohoto přezkumu je žádoucí, aby se rozhodnutí 2014/403/EU změnilo, tak aby zohledňovalo změny v odůvodnění stávajících odchylek.

Opatření přijatá za účelem zlepšení dostupnosti údajů

Eurostat ve spolupráci s vnitrostátními sestavovateli údajů trvale pracuje na zlepšování dostupnosti údajů jejich uživatelům. Dostupnost údajů je pravidelně sledována v době tvorby údajů, ale také v rámci strukturálního (ročního) sledování a pravidelných každoročních přezkumů aktuálního stavu odchylek.

Členské státy vyvinuly a stále vyvíjejí značné úsilí, aby dostupnost údajů v souladu s požadavky ESA 2010 zlepšily. Komise (Eurostat) tomuto úsilí napomáhá organizováním setkání, seminářů či kurzů a vydáváním příruček a jiných dokumentů. Technická spolupráce probíhá prostřednictvím pracovních skupin pro národní účty a postup při nadměrném schodku na základě pokynů vydávaných na zasedáních ředitelů makroekonomických statistik národních statistických úřadů.

Důležitým nástrojem motivujícím členské státy ke zlepšování dostupnosti údajů a odstraňování odchylek ještě před uplynutím doby jejich platnosti je finanční podpora, kterou členským státům poskytuje Komise. V letech 2010–2017 byla členským státům na podporu zavádění ESA 2010 a na zvyšování kvality údajů podle ESA 2010, včetně zpracování dobrovolných údajů a údajů spadajících do působnosti odchylek, přidělena řada grantů.

V omezeném počtu případů, kdy je v důsledku neschopnosti členských států dodat v souladu s jejich povinnostmi vyplývajícími z ESA 2010 příslušné údaje v závažné míře omezena dostupnost údajů, Eurostat dotčeným členským státům požadavky na předávání údajů připomíná.

Závěr

Dostupnost údajů se v období od října 2015 do ledna 2018 jednoznačně zlepšila. Většinu odchylek, jejichž platnost skončila nejpozději v roce 2017, se příslušným členským státům podařilo vyřešit. Významný počet členských států poskytuje údaje (nebo jejich část) spadající do působnosti odchylek už před datem jejich prvního předání, které stanoví prováděcí rozhodnutí Komise 2014/403/EU. Je vhodné, aby Komise rozhodnutí 2014/403/EU změnila, tak aby zohledňovalo změny v odůvodnění stávajících odchylek.

S ohledem na zájmy uživatelů přijme Eurostat ve spolupráci s členskými státy veškerá nezbytná opatření, která zajistí důsledné provedení nařízení ESA 2010. Eurostat zůstane s členskými státy v úzkém kontaktu, aby napomáhal dalšímu zlepšování dostupnosti údajů v nadcházejících letech, a bude se i nadále zabývat sledováním odchylek.

b) Kvalita údajů v národních a regionálních účtech

Tento oddíl přináší: i) posouzení kvality národních a regionálních účtů zaslaných členskými státy EU, Islandem, Norskem a Švýcarskem v roce 2016, které provedl Eurostat, a ii) informace o kvalitě evropských souhrnných ukazatelů publikovaných Eurostatem.

Posouzení kvality bylo provedeno v souladu s článkem 4 nařízení ESA 2010, jež vyžaduje, aby kvalita údajů v národních a regionálních účtech zaslaných Eurostatu byla posuzována podle kritérií kvality stanovených pro účely Evropského statistického systému nařízením (ES) č. 223/2009 o evropské statistice⁸. Prováděcí nařízení Komise 2016/2304⁹ stanoví způsob zpracování, strukturu, periodicitu a ukazatele procesu hodnocení.

Údaje zaslané v roce 2016 byly převážně v souladu se standardy kvality platnými pro evropský statistický systém a s nařízením ESA 2010. Členské státy byly schopny dodržet nové požadavky na údaje i novou metodiku, třebaže proces přizpůsobování vnitrostátních systémů sestavování údajů bude pokračovat až do roku 2020. Celkové výsledky podle jednotlivých kritérií kvality jsou uvedeny níže.

Relevance

Míra úplnosti byla v případě čtvrtletních i ročních tabulek velmi vysoká a pro uživatele bezprostředně přínosná. Průměrná míra úplnosti hlavních souhrnných ukazatelů národních účtů, vládních finančních statistik, účtů nefinančního sektoru a finančních účtů se pohybovala v rozmezí od 95 % do 100 %. Průměrná úplnost tabulek dodávek, užití a input-output tabulek a regionálních účtů dosahovala míry 88 % až 97 %. Všechny členské státy dobrovolně dodaly i nepovinné dodatečné údaje.

Přesnost

Většina členských států EU, Island a Norsko zveřejňují online informace o své vnitrostátní politice revizí. Třebaže pro účely této zprávy nebyla provedena podrobná revizní analýza údajů zaslaných členskými státy, na základě analýzy míry revizí klíčových evropských souhrnných ukazatelů se ukázalo, že členské státy poskytují údaje v dobré kvalitě, a umožňují tak Eurostatu zveřejňovat včasné a spolehlivé odhady HDP a zaměstnanosti pro souhrnné ukazatele týkající se EU i eurozóny.

Včasnost a dochvilnost

V roce 2016 se díky údajům zaslaným členskými státy EU podařilo zveřejnění předběžných bleskových odhadů HDP pro EU a eurozónu urychlit o 15 dní a zveřejnění čtvrtletních

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a zrušení nařízení (ES, Euratom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost, Statistickému úřadu Evropských společenství, nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom, kterým se zřizuje Výbor pro statistické programy Evropských společenství (Úř. věst. L 87, 31.3.2009, s. 164).

⁹ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/2304 ze dne 19. prosince 2016 o způsobu zpracování, struktuře, periodicitě a hodnotících ukazatelích zpráv o kvalitě údajů předávaných podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 549/2013 (Úř. věst. L 345, 20.12.2016, s. 27).

sektorových účtů eurozóny o 18 dní. Z hlediska včasnosti zveřejnění evropských souhrnných ukazatelů se jedná o významné zlepšení. Dochvilnost předávání čtvrtletních národních účtů byla celkově poměrně vysoká. Dosti nízká byla naopak dochvilnost předávání ročních údajů: v této oblasti je co zlepšovat.

Dostupnost a srozumitelnost

Všechny členské státy EU i členské státy ESVO zveřejňují na internetu dokumentaci týkající se metodiky národních účtů i metod jejich sestavování. Co do svého obsahu se však dostupné informace jednotlivých členských států značně liší a v některých případech by mohly být bohatší. Ucelenou dokumentaci zpřístupňuje na internetu zhruba polovina členských států EU.

Soudržnost

Po účely této zprávy byla provedena omezená analýza soudržnosti. Celková vnitřní soudržnost v rámci vybraných tabulek národních účtů i mezi nimi navzájem byla velmi vysoká téměř u všech členských států. U několika členských států byly zjištěny menší nesrovnalosti, které byly způsobeny hlavně zaokrouhlováním.

c) Účelnost nařízení a procesu sledování

Účelnost nařízení

Cílem nařízení (EU) č. 549/2013 je zavést ESA 2010 a zajistit srovnatelné, aktuální a spolehlivé údaje pro potřeby politiky EU a další účely. Ustanovení čl. 5 odst. 1 stanoví, že „ESA 2010 se poprvé použije na údaje zpracované v souladu s přílohou B, které se předávají od 1. září roku 2014“. Poté, co všechny členské státy poprvé předaly své údaje, zveřejnil Eurostat dne 17. října 2014 první výsledky ESA 2010 týkající se HDP a jeho hlavních souhrnných ukazatelů, včetně analýzy dopadu metodických změn a statistických zlepšení na úroveň HDP.

Nejdůležitější metodickou změnou, která byla v rámci ESA 2010 zavedena, je zaznamenávání výdajů na výzkum a vývoj jako tvorby hrubého fixního kapitálu, a nikoli jako mezispotřeby, jako tomu bylo v rámci předchozího ESA. Tato změna odrážela vzrůstající význam duševního vlastnictví v ekonomikách členských států a ESA má díky ní pro uživatele větší užitek. V důsledku této metodické změny se ve všech letech zvýšila úroveň HDP v eurozóně i v zemích EU-28, v roce 2010 například o 1,9 %.

Také na základě analýzy dostupnosti a kvality údajů v oddílech 3a a 3b této zprávy se Komise domnívá, že pokud jde o zavedení ESA 2010, splnilo uvedené nařízení svůj účel, a že je účelné i z hlediska zajištění srovnatelných, aktuálních a spolehlivých údajů od členských států.

Účelnost procesu sledování uplatňovaného u ESA 2010

Zavádění ESA 2010 v členských státech je sledováno několika různými způsoby.

Úplnost a kvalita údajů předávaných členskými státy je sledována průběžně a se zvláštním důrazem na sledování odchylek. Tento proces byl popsán výše v oddílech 3a a 3b.

Vykazované údaje týkající se hrubého národního důchodu (HND) se sledují v rámci zvláštního procesu v souvislosti s vlastními zdroji, který se řídí nařízením (ES, Euratom) č. 1287/2003 (nařízení o HND)¹⁰. Je zaveden přechodný mechanismus, který se používá k tomu, aby se za pomoci dohodnuté metody převáděly odhady HND za roky 2010 až 2013 prováděné podle ESA 2010 na hodnoty odpovídající ESA 95. Počínaje vykazovaným rokem 2014 se vlastní zdroje z HND stanovují na základě údajů podle ESA 2010.

Podle nařízení o HND Komise (Eurostat) posuzuje zdroje a metody použité členskými státy pro výpočet HND. Činí tak za pomoci mechanismů každoročního a víceletého ověřování.

Postup každoročního ověřování vychází z údajů zaslaných v rámci dotazníku k HND a průvodní zprávy o kvalitě, které se zasílají každý rok do 22. září. Výsledkem tohoto postupu je stanovisko Výboru pro HND ohledně přiměřenosti údajů o HND pro účely vlastních zdrojů.

Postup víceletého ověřování vychází z celé řady prvků, především však ze „Soupisu zdrojů a metod použitých pro výpočet HND“, který vydává každý členský stát a který s každým členským státem na svých návštěvách projednává Eurostat. Dospěje-li Komise k názoru, že by se metodika pro sestavování číselných údajů o HDN měla změnit, může vznést příslušné výhrady. Číselné údaje se pak na základě toho mohou v případě potřeby upravit.

Údaje o vládním deficitu a dluhu se sledují v rámci postupu při nadměrném schodku. Jeho součástí je i to, že se pro účely tohoto postupu ověřují podkladové vládní finanční statistiky. Právním základem pro sledování vládních údajů je nařízení Rady (ES) č. 479/2009¹¹. Nařízení Komise (EU) č. 220/2014¹² stanoví, že pro účely postupu při nadměrném schodku a vládních finančních statistik se ESA 2010 musí používat od 1. září 2014.

Právní základ pro postup při nadměrném schodku stanoví povinnost podávat Radě¹³ a Evropskému parlamentu pravidelné hloubkové zprávy, které se týkají i aspektů vládních finančních statistik. Eurostat navíc podává pravidelné zprávy o konzistentnosti podkladových údajů, z nichž vládní finanční statistiky vycházejí, s údaji používanými v rámci postupu při nadměrném schodku, jakož i otázek týkajících se srovnatelnosti, přesnosti, dostupnosti/včasnosti a šíření údajů (a sleduje rovněž řadu dalších ukazatelů kvality).

¹⁰ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 1287/2003 ze dne 15. července 2003 o harmonizaci hrubého národního důchodu v tržních cenách (nařízení o HND) (Úř. věst. L 181, 19.7.2003, s. 1).

¹¹ Nařízení Rady (ES) č. 479/2009 ze dne 25. května 2009 o použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství (Úř. věst. L 145, 10.6.2009, s. 1).

¹² Nařízení Komise (EU) č. 220/2014 ze dne 7. března 2014, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 479/2009, pokud jde o odkazy na Evropský systém národních a regionálních účtů v Evropské unii (Úř. věst. L 69, 8.3.2014, s. 101).

¹³ Hospodářský a finanční výbor.

Ukazatele používané v rámci postupu při makroekonomické nerovnováze se počítají na základě podkladových statistik, které vydávají národní statistické úřady a centrální banky a které pocházejí z různých oblastí, včetně národních účtů a platební bilance. Eurostat aktivně sleduje kvalitu těchto podkladových statistik a zejména pak konzistentnost platební bilance a statistik národních účtů, přičemž se zaměřuje na účty nefinanční. Při sledování finančních účtů a platební bilance spolupracuje Eurostat s Evropskou centrální bankou.

Zavedením ESA 2010 bylo zajištěno, aby sestavování údajů o HDP bylo v souladu s mezinárodními normami pro národní účty, což přispívá k jejich lepší srovnatelnosti nejen mezi členskými státy EU, ale i v celosvětovém měřítku. V souvislosti s globalizací však vznikly určité přetrvávající problémy: například dopad přemísťování podnikatelské činnosti velkých nadnárodních společností do malých a otevřených ekonomik na HDP.

Vytvořena byla rovněž společná harmonizovaná evropská revizní politika pro statistiky národních účtů a platebních bilancí, jejíž součástí jsou referenční a běžné revize, a členské státy zahájily její dobrovolné provádění. Cílem této politiky je posílit dodržování dvojí zásady harmonizace statistik z různých oblastí na vnitrostátní úrovni a koordinovaná harmonizace statistik jednotlivých členských států na úrovni EU.

Komise dospěla k závěru, že pokud jde o zajištění vysoce kvalitních a srovnatelných statistik v rámci ESA 2010, plní tato kombinace různých monitorovacích činností svůj účel.

d) Pokrok týkající se údajů o podmíněných závazcích

Údaje o podmíněných závazcích shromažďuje Eurostat v rámci směrnice Rady 2011/85/EU¹⁴. Ustanovení čl. 14 odst. 3 uvedené směrnice členskými státy ukládá nové požadavky týkající se statistik:

„Členské státy zveřejní příslušné informace, týkající se všech subsektorů sektoru vládních institucí, o podmíněných závazcích s potenciálně velkým dopadem na veřejné finance, což zahrnuje mimo jiné vládní záruky, úvěry v selhání a závazky vyplývající z činnosti veřejných společností, včetně jejich rozsahu. Členské státy rovněž zveřejní informace o držených majetkových účastech v soukromých a veřejných společnostech, pokud jde o ekonomicky významné částky.“

Nařízení ESA 2010 výše uvedené požadavky uznává (v 19., 20. a 22. bodě odůvodnění) a ukládá Komisi povinnost podávat ve stanovených intervalech Parlamentu a Radě zprávu o dostupnosti příslušných informací (viz články 11 a 12). V této souvislosti zveřejnila Komise v červnu 2016 první „Zprávu o implicitních závazcích s možným dopadem na veřejné rozpočty“¹⁵ a další zpráva bude vypracována v roce 2018.

Údaje shromážděné Eurostatem na základě výše uvedené směrnice jsou hlavním zdrojem informací o podmíněných závazcích vládních institucí členských států¹⁶. Šablony pro sběr údajů a provádění pokynů byly součástí rozhodnutí Eurostatu ze dne 22. července 2013 o schodku a dluhu vládních institucí – *Dodatek k dotazníku u postupu při nadměrném schodku o podmíněných závazcích a potenciálních závazcích*¹⁷.

V tomto rozhodnutí se upřesňuje, že Eurostat bude shromažďovat a zveřejňovat vybrané ukazatele týkající se následujících podmíněných závazků: *vládní záruky, podrozvahová partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP), závazky subjektů kontrolovaných vládními institucemi zatříděných mimo sektor vládních institucí (veřejných společností / veřejných korporací) a úvěry v selhání / ohrožené půjčky (aktiva vládních institucí)*¹⁸.

Poprvé zveřejnily členské státy údaje na vnitrostátní úrovni a poskytly je Eurostatu na konci prosince 2014. Od té doby probíhá shromažďování ročních údajů, které pak Eurostat zveřejňuje každý rok na konci ledna. Číselné údaje Eurostat zveřejňuje ve své databázi v

¹⁴ Směrnice Rady 2011/85/EU ze dne 8. listopadu 2011 o požadavcích na rozpočtové rámce členských států (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 41).

¹⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1435910317596&uri=CELEX:52015DC0314>

¹⁶ Kromě toho existují další sběry údajů provedené Eurostatem (tedy Doplnková tabulka týkající se finanční krize, dotazník u postupu při nadměrném schodku atd.). Tyto údaje poskytují omezené a/nebo důvěrné informace týkající se určitých druhů podmíněných závazků.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/ESTAT-decision-Suppl-on-conting-liab-EDP-Q.pdf/0b35165a-ee53-470a-a15a-7beaa98aac8b>

¹⁸ Členské státy by měly zveřejnit tytéž ukazatele na vnitrostátní úrovni a kromě toho také údaje o držených majetkových účastech ve společnostech.

milionech jednotek národní měny a v procentním podílu HDP společně s příslušnými metadaty a poznámkami pro každou zemi. Vydává rovněž doprovodnou tiskovou zprávu¹⁹.

Od prvního sběru údajů, který proběhl v roce 2014, učinily členské státy značný pokrok, pokud jde o úplnost (zohlednění všech závazků) a pokrytí údajů (pokrytí všech vládních institucí). Některé členské státy své číselné údaje přezkoumaly a upravily tak, aby lépe vyhovovaly dohodnutým pokynům.

Úplnost a pokrytí údajů se různí podle jednotlivých ukazatelů i členských států. V souboru údajů shromážděných Eurostatem jsou pro většinu členských států u všech ukazatelů k dispozici úplné a kvalitní údaje. Údaje některých členských států ovšem dosud nejsou zcela vyčerpávající. Pokroku by mělo být dosaženo zejména v případě údajů o úvěrech v selhání. Také co se týče závazků veřejných společností, neuvedly některé členské státy závazky finančních institucí a/nebo závazky jednotek kontrolovaných místními vládními institucemi.

4. Závěry a výzvy

Tato zpráva přináší v souladu s požadavkem čl. 6 odst. 3 a článku 12 nařízení ESA 2010 analýzu dostupnosti a kvality údajů podle ESA 2010, účelnosti nařízení a procesů sledování, jakož i pokroku v oblasti podmíněných závazků.

ESA 2010 byl v členských státech zaveden poprvé v září 2014. Od té doby probíhá jeho zavádění, kdy se například řeší odchylky povolené jednotlivým členským státům. V rámci toho se výrazně zlepšila úplnost údajů, včetně údajů o podmíněných závazcích. S ohledem na analýzu obsaženou v této zprávě je žádoucí, aby se změnilo rozhodnutí 2014/403/EU, tak aby zohledňovalo změny v odůvodnění stávajících odchylek.

V roce 2016 bylo díky údajům zaslaným členskými státy EU dosaženo značného zlepšení, pokud jde o včasnost evropských souhrnných ukazatelů, protože se podařilo o 15 dní urychlit zveřejnění předběžných bleskových odhadů HDP pro EU a eurozónu a o 18 dní zveřejnění čtvrtletních sektorových účtů eurozóny. Analýza revizí těchto bleskových odhadů prokázala jejich spolehlivost.

Komise se domnívá, že nařízení ESA 2010 plní ve spojení s různými monitorovacími činnostmi zakotvenými v jiných právních rámcích svůj účel, pokud jde o zajištění toho, aby členské státy poskytovaly srovnatelné, aktuální a spolehlivé údaje sloužící jako podklad pro politiku EU i pro jiné účely.

Některé problémy ovšem přetrvávají, například v souvislosti s globalizací. Údaje o národních účtech malých a otevřených ekonomik jsou citlivé na přemísťování činností velkých nadnárodních společností, často spojených i s převody duševního vlastnictví. Je zřejmé, že práce týkající se globalizace si vyžádá intenzivnější spolupráci a výměnu informací na mezinárodní úrovni.

¹⁹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/contingent-liabilities>

Další výzvou v oblasti statistik je větší digitalizace ekonomiky a společnosti. Objevují se nové způsoby výroby a spotřeby, což se týká i způsobů výměny mezi domácnostmi a podniky. Uživatelé se dotazují, zda se tyto nové jevy náležitým způsobem promítají do národních účtů.

Třetí prioritní otázkou je zlepšit opatření, která na základě národních účtů řeší otázky týkající se dobrých životních podmínek, udržitelnosti a nerovnosti.

Eurostat investuje do řešení těchto prioritních otázek značné zdroje, a to jak v rámci Evropy, tak i ve spolupráci se svými mezinárodními partnery.